

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

кафедра адміністративної діяльності факультету правоохоронної діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Пд 01.2 «ОСНОВИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ»
ОПП «Правоохоронна діяльність»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»

Кваліфікація: бакалавр правоохоронної діяльності

Професійна кваліфікація: офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби України

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Основи гендерної рівності» є вибірковою для вивчення ОПП «Правоохоронна діяльність». Вивчається протягом 2-го семестру на кафедрі адміністративної діяльності.

Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння майбутніми фахівцями органів охорони державного кордону України системою теоретичних і науково-прикладних знань щодо основних засад та норм про міжнародні, регіональні і національні стандарти забезпечення гендерної рівності, належні й неналежні практики у цій сфері, захисту від дискримінації за ознакою статі.

Основне завдання навчальної дисципліни – підвищення загального освітнього рівня курсантів; поглиблення теоретичних знань про сутність поняття гендерної рівності; засвоєння курсантами теоретичних і практичних основ права прав людини у сфері забезпечення гендерної рівності, вивчення міжнародного досвіду щодо подолання дискримінації за ознакою статі, формування навичок ідентифікації випадків гендерної дискримінації, з'ясування сутності недискримінації прав загрози гендерно-обумовленого насилля у сфері здійснення оперативно-службовій діяльності органів охорони державного кордону.

Курсант (слухач), який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати:

- теоретичні основи забезпечення прав жінок, основних доктрин і принципів у сфері забезпечення гендерної рівності, змістовні та інституціональні аспекти функціонування відповідних механізмів;
- базової термінології у сфері антидискримінаційного права (дискримінація, пряма дискримінація, непряма дискримінація, множинна дискримінація, захищена ознака, позитивні дії тощо), а також основні поняття у сфері правового забезпечення гендерної рівності (стать, гендер, гендерна рівність, гендерна ідентичність та ін.);

вміти:

- аналізувати та розв'язувати практичні справи в сфері забезпечення захисту прав жінок;
- використовувати універсальні та регіональні стандарти забезпечення гендерної рівності;
- враховувати особливості національного механізму забезпечення та захисту прав людини;

- застосовувати практичні навички на прикладах судових справ з огляду на розуміння принципу недискримінації як безпосередньо діючого права;
- аналізувати проблемні сфери суспільних відносин, в яких ризик дискримінації за ознакою статі є найбільш високим, і роль юристів у захисті прав жінок;
- виявляти високі моральні якості на підставі уявлення про права людини як загальносвітової цінності, необхідність забезпечення змістовної, а не формальної рівності;
- розуміти суть такого явища як дискримінація, вміння його ідентифікувати, встановити юридичні наслідки дискримінаційного ставлення до особи на підставі її статі;

ознайомитись:

- з основними етапами формування й розвитку руху за права жінок (феміністичного руху) та їх кореляція із розвитком загальної концепції прав людини;
- з міжнародними, регіональними і національними стандартами захисту прав жінок;
- з належними і неналежними практиками забезпечення прав жінок;
- з практикою міжнародних інституцій (Комітетів ООН, Європейського суду з прав людини, Суду Справедливості Європейського Союзу тощо) у розкритті змісту принципу гендерної рівності;

ВИКЛАДАЧІ:

доцент кафедри адміністративної діяльності кандидат юридичних наук, доцент Ольга ЦАРЕНКО, e-mail: ocarenko007@gmail.com

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Теорія держави і права, Історія держави і права України та зарубіжних країн, Конституційне право України та зарубіжних країн.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Лабораторія прав людини (532).

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин															Форми підсумкового контролю									
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік				
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	модульний контроль	підсумковий контроль	-----	Усього	есе	конспект з теми	переклад текстів					розрахункове завдання	курсова робота	ІРГР	Складання справи
1	2	4	120	40	18					18				4		20	20							60		4	
Усього за дисципліну			4	120	40	18				18				4		20	20							60		4	

Основні методи навчання: МН1.1; МН 1.2; МН1.3; МН 1.6; МН 2.1; МН3.2;МН3.6; МН4.1; МН4.2.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК 1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.6; МК3.3; МК4.1; МК4.3; МК4.4.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-6	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	МК1.1; МК1.4; МК2.6; МК3.3; МК4.1.
ЗК-10	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства прав, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	МК1.1; МК1.4; МК2.6; МК3.3; МК4.1.
Фахові компетентності спеціальності		
СК-3	Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності	МК1.1; МК1.4; МК2.6; МК3.3; МК4.1.
СК-4	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності	МК1.1; МК1.4; МК2.6; МК3.3; МК4.1.
СК-7	Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми	МК1.1; МК1.4; МК2.6; МК3.3; МК4.1.
Вибіркові компетентності		
ВК-2	Здатність опанувати та застосовувати систему та процеси забезпечення безпеки державного кордону, моделі інтегрованого управління кордонами, функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, способів застосування сил і засобів (у тому числі службових тварин), оцінювання їх ефективності.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
ПРН -А	Знати основи принципу гендерної рівності та особливості його реалізації у Держприкордонслужбі України	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.5; МН3.6;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1;

		МН4.1; МН4.2.	МК4.2.
ПРН -Б	Застосовувати антидискримінаційне законодавство для ідентифікації гендерної дискримінації у діяльності Державної прикордонної служби України	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.5; МН3.6; МН4.1; МН4.2.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування теми	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин												Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1	Гендер і гендерна рівність: основні поняття та концепції	4	Л2	Сз2											09	1/1Л(2); 1/2 Сз (2); 2/1Л(2);	6
2	Міжнародні зобов'язання в сфері захисту прав жінок	4	Л2	Сз2											10	2/2 Сз (2); 3/1Л(2); 3/2 Сз (2); 4/1Л(2); 4/2 Сз (2); 5/1Л(2); 5/2 Сз (2); 6/1Л(2);	16

3	Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок: статус і практика застосування в Україні	4	Л2	Сз2										11	6/2 Сз (2); 7/1Л(2); 7/2 Сз (2); 8/1Л(2); 8/2 Сз (2); 9/1Л(2); 9/2 Сз (2);	14
4	Становлення стандартів ЄС щодо гендерної рівності	4	Л2	Сз2										12	ДЗ (4);	4
5	Тимчасові спеціальні заходи щодо забезпечення гендерної рівності у різних сферах життя	4	Л2	Сз2										01		0
6	Забезпечення гендерної рівності в Україні	4	Л2	Сз2										02		0
7	Поняття гендерної дискримінації та її ідентифікація	4	Л2	Сз2										03		0
8	Гендерні стереотипи як бар'єр у реалізації жінками своїх прав	4	Л2	Сз2										04		0
9	Доступність правосуддя для жінок в Україні	4	Л2	Сз2										05		
Диференційований залік		4	ДЗ (4)													
Всього		40												Всього		40

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література*
1	2	3	4	5	6
1 курс					
2 семестр					
1			10	Гендер і гендерна рівність: основні поняття та концепції	
	1	лекція	2	Ціннісне розуміння гендерної рівності 1. Методологічні засади гендерної теорії. 2. Гендерна рівність як ціль сталого розвитку й передумова демократичного суспільства. 3. Фемінізм як боротьба за рівні права і можливості жінок і чоловіків. 4. Роль юристів/ок у просуванні ідеї гендерної рівності й захисті прав жінок.	1.1; 2.1 [с. 49-95]; 2.2 [с. 15-138]; 3.3, 3.36.
	2	семінарське заняття	2	Гендерна рівність. 1. Гендер як певні соціальні ролі. Гендерні стереотипи та їх вплив на правове регулювання. 2. Стать як біологічний феномен та гендер як соціальний.	
		самостійна робота	6	Історія феміністичного руху. 1.Зародження суспільного руху за рівноправність жінок і чоловіків. 2.Захист на початку ХХ ст. трудових прав матерів в актах Міжнародної організації праці. 3.Етапи становлення інституту захисту прав жінок в актах органів Організації Об'єднаних Націй.	
2			10	Міжнародні зобов'язання в сфері захисту прав жінок	1.1; 1.56; 2.1 [с. 7-48]; 2.2 [с.53-63];
	1	лекція	2	Джерела міжнародного права про гендерну рівність 1. Головні джерела міжнародних норм у сфері прав людини.	

				<p>2. Базові механізми захисту прав людини.</p> <p>3. Розвиток положень міжнародних і регіональних договорів у сфері захисту прав людини у рішеннях відповідних міжнародних і регіональних інституцій – Комітети ООН, Європейський суд з прав людини, Суд Справедливості Європейського Союзу.</p>	3.3, 3.13, 3.17.
2	семінарське заняття	2	<p>Захист прав жінок: міжнародно-правове регулювання.</p> <p>1. Юридичний аналіз національного законодавства щодо його відповідності міжнародним зобов'язанням із забезпечення гендерної рівності.</p> <p>2. Роль міжнародних стандартів у сфері захисту прав жінок для судової та іншої юридичної практики.</p>		
	самостійна робота	6	<p>Реалізація принципу гендерної рівності в міжнародній інституціональній системі</p> <p>1. Міжнародно-правове регулювання, форми та методи діяльності міжнародних організацій у сфері забезпечення принципу гендерної рівності.</p> <p>2. Національне законодавство про гендерну рівність.</p>		
3		10	<p>Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок: статус і практика застосування в Україні</p>	1.1 – 1.5; 1.11; 2.1 [с. 659-685]; 2.2 [с. 345-376]; 3.27, 3.32.	
	1	лекція	2	<p>Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок як правова основа гендерної рівності</p> <p>1. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок: історія прийняття і сучасний статус.</p> <p>2. Статус і практика застосування в Україні.</p> <p>3. Принципи Конвенції: недискримінації, рівності, зобов'язань держави.</p> <p>4. Зобов'язання держави: усувати пряму й непрямую дискримінацію, змінювати культурні норми й гендерні стереотипи, які негативно впливають на реалізацію жінками їх прав, сприяти фактичній рівності жінок.</p> <p>5. Інституційний механізм забезпечення реалізації Конвенції.</p>	
	2	семінарське заняття	2	<p>Зобов'язання держави за Конвенцією ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок</p>	

		самостійна робота	6	Міжнародні акти, спрямовані на захист прав жінок 1. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 2. Рекомендація №30 до Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 3. Резолюція РБ ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» та суміжні резолюції 4. Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод 5. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська Конвенція). 6. Міжнародний кримінальний суд та Римський статут кримінального суду. 7. Міжнародний протокол документування сексуального насильства. 8. Інструкція Генерального секретаря ООН з репарацій, пов'язаних з сексуальним насильством під час конфліктів.	
4			10	Становлення стандартів ЄС щодо гендерної рівності	1.1- 1.8; 1.38; 1.51; 2.1 [с. 189-253]; 2.2 [с.96-164]; 3.3; 3.26; 3.34; 3.36.
	1	лекція	2	Історичні аспекти гендерної рівності. 1. Історія формування антидискримінаційного права ЄС. . 2. Базові директиви ЄС у сфері захисту прав жінок і забезпечення гендерної рівності. 3. Роль Суду Справедливості ЄС у формуванні стандартів забезпечення гендерної рівності в праві ЄС.	
	2	семінарське заняття	2	Історичні передумови звернення до гендерної тематики. 1. Історія законодавства про рівність. 2. Сучасні стандарти гендерної рівності.	
		самостійна робота	6	Особливості гендерної соціалізації в ранні періоди історії. 1. Доба так званого матріархату. 2. Доба патріархату. 3. Міфи та ранні вірування.	

				4. Поява відмінностей у мові племені. 5. Причини відмінностей у мові жінок та чоловіків.	
5			23	Тимчасові спеціальні заходи щодо забезпечення гендерної рівності у різних сферах життя.	1.1; 1.35;1.20 2.1 [с. 239-289]; 2.2 [ст. 429-477]; 3.3;
	1	лекція	2	Розуміння тимчасових спеціальних заходів щодо забезпечення гендерної рівності 1. Поняття тимчасових спеціальних заходів. Співвідношення з поняттями «позитивні дії», «позитивна дискримінація». 2. Види тимчасових спеціальних заходів (квотування, преференції при працевлаштуванні тощо). 3. Досвід інших держав у застосуванні тимчасових спеціальних заходів з метою забезпечення гендерної рівності. 4. Вплив збройного конфлікту на жінок і чоловіків	
	2	семінарське заняття	2	Попередження та протидія дискримінації за ознакою статі. 1.Позитивні дії (тимчасові спеціальні заходи) як ефективний інструмент подолання дискримінації за ознакою статі та досягнення рівності можливостей жінок і чоловіків. 2.Позитивні дії щодо забезпечення гендерної рівності в різних сферах суспільно-політичного життя: стандарти Європейського Союзу та кращі світові практики. 3.Стандарти ООН у галузі застосування позитивних дій та позиція України. 4.Законодавчі засади застосування позитивних дій з метою забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні: сучасний стан та перспективи.	
		Індивідуальна робота (есе)	10	Написання есе за визначеними темами	
		самостійна робота	9	Жіночий рух: на шляху до рівності прав та можливостей. 1. Етапи становлення стандартів Європейського Союзу щодо гендерної рівності. 2. Тягар доведення у справах щодо прямої та непрямой дискримінації. 3. Зміст окремих директив Європейського Союзу стосовно	

				забезпечення рівних можливостей чоловіків та жінок. 4. Типи політики рівної зайнятості. 5. Політичне представництво жінок у різних країнах світу. 6. Концепція позитивних дій у Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».	
6			10	Забезпечення гендерної рівності в Україні	1.1; 1.2; 1.11. 1.14-1.19; 2.2 [с. 269-276]; 3.3.
	1	лекція	2	Нормативно-правове забезпечення гендерної рівності 1. Законодавче закріплення принципу рівності за ознакою статі в Україні. 2. Програмні документи щодо сприяння утвердженню гендерної рівності. 3. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція). Законодавчі зміни до Кримінального кодексу України у зв'язку з підготовкою до ратифікації Стамбульської конвенції. 4. Практика застосування судами України законодавчих положень, спрямованих на забезпечення гендерної рівності.	
	2	семінарське заняття	2	Нормативні акти у сфері гендерної рівності. 1. Закон України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків». 2. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». 3. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». 4. Закон України «Про протидію торгівлі людьми». 5. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству.	
		самостійна робота	6	Система міжнародних організацій у сфері захисту прав жінок. 1. Система Організації Об'єднаних Націй у галузі прав людини. 2. Система Ради Європи із захисту прав людини.	

7			10	Поняття гендерної дискримінації та її ідентифікація	1.1-1.4,1.17 1.47.
	1	лекція	2	Гендерна дискримінація 1. Дискримінація: загальне поняття та види. Що робить захищені від дискримінації ознаки захищеними? 2. Дискримінація за ознакою статі. 3. Тест на гендерну дискримінацію. 4. Дискримінація де-юре і де-факто. 5. Тягар доведення у справах про гендерну дискримінацію.	
	2	семінарське заняття	2	Основне антидискримінаційне законодавство 1. Універсальні міжнародні антидискримінаційні механізми. 2. Соціальні нерівності, ксенофобія та форми дискримінації.	
	6	самостійна робота	6	Розуміння гендерної дискримінації. 1.Поняття дискримінація. 2.Поняття жорстоке поводження. 3.Поняття насильство. 4.Поняття гендерно-зумовленого насильства.	
8			23	Гендерні стереотипи як бар'єр у реалізації жінками своїх прав	1.1; 1.20; 2.2 [с. 239-289]; 2.4 [ст. 429-477]; 3.8;
	1	лекція	2	Стереотипні уявлення про гендерну рівність 1. Гендерні стереотипи: поняття та вплив на сферу правового регулювання. 2. Відображення стереотипних уявлень про соціальні ролі жінок і чоловіків у законодавчих нормах. 3. Вплив стереотипів на практику правозастосування. 4. Шляхи подолання гендерних стереотипів. 5. Гендерні студії як реакція на гендерну поляризацію (намагання вбачати в жінках і чоловіках лише відмінності).	
	3	семінарське заняття	2	Важливість знання гендерної тематики для пояснення соціальних проблем 1. Стереотипні уявлення у правовому регулюванні. 2. Подолання гендерних стереотипів.	

		самостійна робота	9	Гендерні стереотипи та упередження. 1.Застосування гендерних стереотипів та стерео типізація. 2.Зобов'язання держав щодо вирішення проблеми гендерних стереотипів та стерео типізації.	
		Індивідуальна робота (есе)	10	Написання есе за визначеними темами	
9			10	Доступність правосуддя для жінок в Україні	1.1; 1.20; 2.2 [с. 239-289]; 2.4 [ст. 429-477]; 3.8;
	1	лекція	2	Правосуддя для жінок 1. Доступність правосуддя як основоположна вимога верховенства права. 2. Критерії доступності правосуддя. 3. Доступність правосуддя в Україні: законодавче забезпечення й аналіз практики застосування. 4. Гендерна дискримінація як бар'єр у забезпеченні доступності правосуддя. 5. Чинники, які становлять бар'єри доступу до правосуддя для жінок: правові/інституційні та соціально-економічні й культурні.	
	3	семінарське заняття	2	Реалізація принципу гендерної рівності в судовій практиці. 1.Шляхи оскарження дискримінації за ознакою статі. 2.Практика судів України у справах, які стосуються гендерної дискримінації.	
		самостійна робота	6	Доступ до правосуддя 1.Перешкоди на шляху до правосуддя. 2.Компоненти доступу до правосуддя. 3.Система правосуддя та її слабкі місця.	
Диференційований залік			4		
Разом за 2 семестр			40		
Разом за 1 курс			40		
Усього за дисципліну			120		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно-правові акти

- 1.1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 1.2. Загальна декларація прав людини, ухвалена 1948 р.
- 1.3. Національна стратегія у сфері прав людини : Указ Президента України № 501/2015 від 25.08.2015 р.
- 1.4. План дій на виконання Національної стратегії : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 р.
- 1.5. Національний план дій на виконання резолюції РБ ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека» : постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 р.
- 1.6. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. №2866-IV.
- 1.7. Декларація ООН про викорінювання насильства щодо жінок, проголошена резолюцією 48/104 Генеральної Асамблеї від 20 грудня 1993 року.
- 1.8. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW), ухвалена 1979 р., ратифікована 1980 р.
- 1.9. Рекомендація №30 до Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок
- 1.10. Резолюція РБ ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» 2000 р.
- 1.11. Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод.
- 1.12. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська Конвенція).
- 1.13. Римський статут кримінального суду.
- 1.14. Інструкція Генерального секретаря ООН з репарацій, пов'язаних з сексуальним насильством під час конфліктів.
- 1.15. Міжнародний протокол документування сексуального насильства.
- 1.16. Закон України Про запобігання та протидію домашньому насильству від 07.12.2017 р. №2229-VIII.
- 1.17. Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. №3739-VI.
- 1.18. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству.
- 1.19. Про затвердження методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі : Наказ Міністерства фінансів від 02.01.2019 р. №1. □

1.21. Про затвердження переліків військово-облікових спеціальностей і штатних посад рядового, сержантського і старшинського складу і тарифних переліків посад вищезазначених військовослужбовців: наказ Міністерства оборони України від 22.02.2019 р. №627.

1.20. Про Урядового уповноваженого з питань гендерної політики : Постанова КМУ від 07.06.2017 р. №390.

1.22. Питання проведення гендерно-правової експертизи : Постанова КМУ від 28.11.2018 р. №997.

1.23. Про затвердження Національного плану дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної Інформаційний посібник для депутатів 35 доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року : Розпорядження КМУ від 05.09.2018 р. №634-р.

1.24. Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року : Постанова КМУ від 11.04.2018 р. №273.

1.25. Про схвалення Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки: Розпорядження КМУ від 25.10.2017 р. №779-р

1.26. Про затвердження Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми до 2020 року : Постанова КМУ від 24.02.2016 р. №111.

1.27. Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року : Розпорядження КМУ від 23.11.2015 р. №1393-р.

1.28. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. №722/2019.

1.29. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини : Указ Президента України від 25.08.2015 р. №501/2015.

1.30. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні від 06.09.2012 р. №5207-VI

1.31. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, ухвалений 1966 р.

1.32. Національна стратегія у сфері прав людини: Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501–2015.

1.33. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, ухвалений 1966 р., ратифікований 1973 р.

1.34. Факультативний протокол до Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, ратифікований 2003 р.

1.35. Пекінська декларація та Платформа дій (Підсумковий документ Четвертої всесвітньої конференції ООН зі становища жінок, 1995 р.

- 1.36. Цілі сталого розвитку ООН до 2030 року, 2015 р.
- 1.37. Заключні рекомендації Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок за результатами розгляду 8-ої доповіді України, 2017 р.
- 1.38. Конвенція Ради Європи про заходи із протидії торгівлі людьми, ухвалена 2005 р., ратифікована 2010 р.
- 1.39. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, ухвалена 2007 р., ратифікована 2012 р.
- 1.40. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року // Офіційний вісник України. – 2012. – № 89. – стор. 9. – стаття 3589.
- 1.41. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки.
- 1.42. Європейська Хартія рівності жінок та чоловіків у житті місцевих громад. Станом на 01.02.2019 р.

2. Базова література

- 2.1. «Ми різні – ми рівні». Основи культури гендерної рівності: Навчальний посібник для учнів 9 – 12 класів загальноосвітніх навчальних закладів / за ред. О. Семиколенової – К.: «К.І.С.», 2007. – 176 с.
- 2.2. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. – К., 2014. – 65 с.
- 2.3. Уварова О. О. Права жінок та гендерна рівність Навчальний посібник. Київ 2018. 204с.
- 2.4. Фулей Т.І. Гендерна рівність при здійсненні правосуддя. – Вид. 2-ге, випр. / Т.І. Фулей. – К.: ВАІТЕ, 2016. – 180 с.
- 2.5. Жінки. Мир. Безпека: Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців сектору безпеки/ Колектив авторок. – Київ, 2017. – 264 с.

3. Допоміжна література:

- 3.1. Он-лайн курс Тамари Марценюк «Жінки і чоловіки: гендер для всіх»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/101/2015_T2/about.
- 3.2. Аніщук Н.В. Правові засоби викорінення гендерного насильства в Україні: історико-теоретичний аналіз : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук за спеціальністю 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. – Одеса, 2008. – С. 16–17.

3.3. Боротьба з насильством щодо жінок та домашнім насильством в Україні, відповідність окремих законів України вимогам Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. Аналітичний звіт, підготовлений та відредагований Хав'єром Тручеро Кувас і Ганною Христовою для Ради Європи за участю Миколи Хавронюка. 2015. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804886>

3.4. Брайсон В. Гендер и политика времени. Феминистская теория и современные дискуссии http://www.sociology.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/04/brajson_v-gender_i-politika_vremeni.pdf

3.5. Виявлення, попередження та розслідування злочинів торгівлі людьми, вчинених із застосуванням інформаційних технологій (проект): навч. курс / [В. Гузій, Д. Девіс, В. Дубина, М. Каліжевський, О. Манжай, В. Марков]. – Київ, 2015. – 158 с.

3.6. Вовк Д., Харитоновна О. Кримінальне право і релігія: чоловіче і жіноче обрізання <https://www.youtube.com/watch?v=j2Gw-QQTrio> (відеоресурс)

3.7. Гендер для медій : підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / за ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. – Вид. третє, вип. і доп. – Київ : Критика, 2017. – 220 с.

3.8. Доступ до правосуддя в контексті конфлікту в Україні : тематичний звіт. Грудень 2015. – Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні 2015 // <http://www.osce.org/uk/ukrainesmm/212321?download=true>.

3.9. Дудоров О.О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (основні положення кримінально-правової характеристики) : практ. порадник / О.О. Дудоров; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Северодонецьк : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2018. – 92 с. http://lduvs.edu.ua/wp-content/uploads/Docs/books/Дудоров_порадник_секс.злочини.pdf

3.10. Запобігання та боротьба з насильством щодо жінок та домашнім насильством в Україні: збірка публікацій проекту <http://www.coe.int/uk/web/stopviolence-against-women-ukraine/publications/project>.

3.11. Захист від гендерної дискримінації в судових рішеннях українських судів: звіт за результатами моніторингу / Підготовлено: Олена Уварова, Марія Ясеновська. – Харків : ФОП Бровін О. В., 2016. 30. Кімел М. Гендероване суспільство / пер. С. Альошкіна. Київ : Сфера, 2003. – 481 с. https://drive.google.com/file/d/0BzyNdbFDRRN_ODNoaEdvUld6Q0U/view

3.12. Климчук І. І. "Феміністичні концепції у сучасній теорії міжнародних відносин" // http://shron1.chtyvo.org.ua/Klymchuk_Iryna/Feministychni_kontseptsii_v_suchasniy_teorii_mizhnarodnykh_vidnosyn.pdf

3.13. Коментарі ГО «Ла Страда – Україна» до проекту Закону «Про запобігання та протидію домашньому насильству» http://www.la-strada.org.ua/ucsp_mod_library_showcategory_33.html.

3.14. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція). Довідник для членів парламенту <https://rm.coe.int/1680096e45>. 34.Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. – Київ : Основи, 2017. 256 с.

3.15. Навчальний посібник у сфері протидії торгівлі людьми для суддів та прокурорів. Ознайомчі матеріали для держав-членів ЄС, асоційованих членів і держав-кандидатів на вступ. Міжнародний центр розвитку міграційної політики. – Відень, 2006. 36.Національне дослідження «Бар'єри, механізми і належні практики в сфері доступу жінок до правосуддя в Україні» <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806b0f41>.

3.16. Основи теорії гендеру : навчальний посібник. – Київ : “К.І.С.”, 2004.

3.17. Питання заборони та протидії дискримінації. Методичні рекомендації для юристів / упорядник : Г. Христова. – Рада Європи, 2015 <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016803040d8>.

3.18. Посібник з європейського антидискримінаційного права / Агенція Європейського Союзу з питань основоположних прав, Європейський суд з прав людини. – 2011 // http://www.fair.org.ua/content/library_doc/FRA_Case_Law_Handbook_UKR_WEB.pdf.

3.19. Практика кримінального правосуддя і насильство щодо жінок. DCAF, Ла Страда Україна. Київ, 2017. http://www.legalaid.gov.ua/images/docs/Criminal%20justice%20practice%20and%20violence%20against%20women_ukr.pdf

3.20. Практичний посібник з аргументації у справах щодо Література та інші рекомендовані джерела 190 дискримінації / упорядники: С. Заєць, Р. Мартиновський. – Рада Європи, 2015 // <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016803034ea>.

3.21. Рівність за ознакою статі в економічній сфері: зобов'язання України перед ЄС (ключові Директиви ЄС щодо забезпечення гендерного балансу на ринку праці та в професійній діяльності, їх розвиток у практиці Суду Справедливості) / упорядник О.О. Уварова. – Харків : Видавництво «НТМТ», 2015.

3.22. Розслідування торгівлі дітьми: навч. посіб. / кол. авт. – Київ, 2011. – 240 с. 44. Рут Бейдер Гінзбург: найвідоміша жінка в американському правосудді // <http://yur-gazeta.com/golovna/rut-beyder-ginzburgnayvidomisha-zhinka-v-amerikanskomu-pravosuddi.html>

3.23. Стан системи попередження насильства в сім'ї в Україні: правові, соціальні, психологічні та медичні аспекти. Бондаровська В.М., Кочемировська О.О., Лактіонова Г.М., Онишко Ю.В., Хаар Р., Христова Г.О. / заг. ред. О. Кочемировської. – Київ : Вид-во ФОП Клименко Ю.Я., 2010.

3.24. Судове вирішення справ у спорах, пов'язаних із гендерною дискримінацією: збірка кращих практик / Упорядники: Олена Уварова, Марія Ясеновська. – Харків : ФОП Бровін О. В., 2016.

3.25. Судове вирішення справ у спорах, пов'язаних із гендерною дискримінацією: збірка кращих практик / упорядники: Олена Уварова, Марія Ясеновська. – Харків : ФОП Бровін О.В., 2016. – 192 с.

3.26. Судовий розгляд справ, пов'язаних з вчиненням насильства в сім'ї в Україні: проблеми відповідності міжнародним стандартам та шляхи вдосконалення. Науково-практичний посібник /Євсюкова М.В., Христова Г.О., Шаповалова О.А. та ін. / за заг. ред. Шаповалової О.А., Павлиш С.О. – Київ: ТОВ «Компанія «Ваїте», 2011.

3.27. Уварова О. Права жінок і гендерна рівність в Україні <https://helsinki.org.ua/pravazhinok-i-henderna-rivnist-v-ukrajini-o-uvarova/>

3.28. Фулей Т. І. Гендерна рівність при здійсненні правосуддя / Т. І. Фулей. – Київ : Ваїте, 2016.

3.29. Харитонова О.В. Ключові засади гендерної політики в кримінальному праві України та основні напрями реформ щодо протидії насильству стосовно жінок та домашньому насильству : науково-практичний посібник / О.В. Харитонова. – Харків : ТОВ «Видавництво “Права людини”», 2018. – 344 с.

3.30. Як оскаржити дискримінацію? Організація та досвід роботи Експертної ради з питань протидії дискримінації за ознакою статі / Бочкор Н.П., Левченко К.Б., Мазуренко В.Ю. та ін. – Київ : Міжнародний жіночий правозахисний центр “Ла Страда-Україна”, 2013.

3.31. Гендерна рівність: міфи, факти та державна політика.

3.32. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник. 2020. 196с.

3.33. Навчальний посібник для суддів та прокурорів щодо забезпечення доступу жінок до правосуддя. Загальна частина. 2017. 136 с.

3.34. Жінки, мир та безпека: Інформаційно-методичний збірник для співробітників Міністерства Оборони і Генерального штабу України. 2016.

3.35. Аналіз державної політики та нормативно-правових актів на відповідність принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків / Авторка Сулова О.І., [ФОП Москаленко О. М.], – Київ, 2017 – 90 с.

3.36. Гендерні медійні практики: Навчальний посібник із гендерної рівності та недискримінації для студентів вищих навчальних закладів /Колектив авторів. – Київ, 2014. – 206 с.

3.37. Гендерні стандарти сучасної освіти: збірка рекомендацій. Частина 3. 2011 — Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. — 282 с.

3.38. Впровадження комплексного гендерного підходу в роботу органів державної виконавчої влади на регіональному рівні: Методичні рекомендації / Авт.-упоряд.: Євченко С.В., Остапчук О.Л.. – Житомир, 2018. 56 с.

4. Інформаційні ресурси в інтернеті (інтранеті)

4.1. Офіційний сайт ВРУ – <http://zakon4.rada.gov.ua>

4.2. Вільна енциклопедія «Вікіпедія». – <http://uk.wikipedia.org>

4.3. Офіційний сайт Державної прикордонної служби України // <http://dpsu.gov.ua>

4.4. Офіційний сайт Управління Верховного комісара ООН в Україні // <http://unhcr.org.ua/uk/>

4.5. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції в Україні // <http://iom.org.ua/ua/>

4.6. Модульне середовище 10.241.24.9

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.0L-.pdf>.

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності. Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А
Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання		Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Словесні методи			1. Попередній контроль	
МН 1.1	Лекція		МК 1.1	Вибірковий усний
МН 1.2	Розповідь		МК 1.2	Фронтальний письмовий
МН 1.3	Пояснення		МК 1.3	Фронтальний тестовий
МН 1.4	Бесіда		МК 1.4	Фронтальний проблемний
МН 1.5	Інструктаж		2. Поточний контроль	
МН 1.6	Дискусія		МК 2.1	Вибірковий усний
МН 1.7	Диспут		МК 2.2	Колоквіум
2. Наочні методи			МК 2.3	Контрольна робота
МН 2.1	Демонстрація		МК 2.4	Тестування
МН 2.2	Ілюстрація		МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МН 2.3	Спостереження		МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
3. Практичні методи			МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МН 3.1	Лабораторна робота		МК 2.8	Реферат
МН 3.2	Практична робота		3. Рубіжний контроль	
МН 3.3	Пробні вправи		МК 3.1	Фронтальний письмовий
МН 3.4	Творчі вправи		МК 3.2	Фронтальний тестовий
МН 3.5	Усні вправи		МК 3.3	Фронтальний проблемний
МН 3.6	Практичні вправи		4. Підсумковий контроль	
МН 3.7	Графічні вправи		МК 4.1	Усний
МН 3.8	Технічні вправи		МК 4.2	Письмовий
МН 3.9	Групові вправи		МК 4.3	Тестовий
4. Методи самостійного та індивідуального навчання			МК 4.4	Проблемний
МН 4.1	Рецептивний			
МН 4.2	Репродуктивний			
МН 4.3	Евристичний			
МН 4.4	Дослідницький			